

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXI Wydział Pracy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Grzegorz Kochan (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 27 kwietnia 2018 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku Polskich Linii Lotniczych „LOT” Spółki Akcyjnej w Warszawie z udziałem

Związku Zawodowego Pilotów Komunikacyjnych PPL LOT S.A.

Związku Zawodowego Personelu Pokładowego i Lotniczego

Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”

Ogólnopolskiego Pracowniczego Związku Zawodowego Konfederacji Pracy

Związku Zawodowego Pracowników PPL LOT S.A. oraz Pracowników Zatrudnionych

w Jednostkach Gospodarczych Współpracujących z PPL LOT S.A.

Związku Zawodowego IKAR Pracowników PPL LOT S.A.

o udzielenie zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego przed wszczęciem postępowania

postanawia

1. udzielić wnioskodawcy Polskim Liniom Lotniczym „LOT” Spółce Akcyjnej w Warszawie zabezpieczenia poprzez zakazanie uczestnikom: Związkowi Zawodowemu Pilotów Komunikacyjnych PPL LOT S.A., Związkowi Zawodowemu Personelu Pokładowego i Lotniczego, Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność”, Ogólnopolskiemu Pracowniczemu Związkowi Zawodowemu Konfederacji Pracy, Związkowi Zawodowemu Pracowników PPL „LOT” S.A. oraz Pracownikom Zatrudnionych w Jednostkach Gospodarczych Współpracujących z PPL LOT S.A. oraz Związkowi Zawodowemu IKAR Pracowników PPL LOT S.A. rozpoczęcia 1 maja 2018 r. ogólnopolskiej akcji strajkowej w Polskich Liniach Lotniczych „LOT” Spółki Akcyjnej w Warszawie;
2. w pozostałym zakresie oddalić wniosek;
3. wyznaczyć wnioskodawcy Polskim Liniom Lotniczym „LOT” Spółce Akcyjnej w Warszawie termin 14 dni na wystąpienie z pozwem przeciwko uczestnikom: Związkowi Zawodowemu Pilotów Komunikacyjnych PPL LOT S.A., Związkowi Zawodowemu Personelu Pokładowego i Lotniczego, Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność”, Ogólnopolskiemu Pracowniczemu Związkowi Zawodowemu Konfederacji Pracy, Związkowi Zawodowemu Pracowników PPL LOT S.A. oraz Pracownikom Zatrudnionych w Jednostkach Gospodarczych Współpracujących z PPL LOT S.A. oraz Związkowi Zawodowemu IKAR Pracowników PPL LOT S.A. o ustalenie zgodności z prawem przeprowadzenia referendum strajkowego w okresie od 21 marca 2018 r. do 21 kwietnia 2018 r.

oraz ustalenie zgodności strajku z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności z przepisami ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Grzegorz Kochan

Uzasadnienie

stanowisko wnioskodawcy

Wnioskiem z 6 kwietnia 2018 r. (data prezentaty) Polskie Linie Lotnicze „LOT” S.A. (dalej PPL „LOT” S.A.) wniosła o udzielenie przed wniesieniem pozwu przeciwko uczestnikom, zabezpieczenia roszczenia o ustalenie, że referendum strajkowe prowadzone u wnioskodawcy przez uczestników począwszy od 21 marca 2018 r. do 21 kwietnia 2018 r. było zgodne z przepisami, a w konsekwencji strajk przeprowadzony na jego podstawie, są niezgodne z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności z przepisami ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Po ostatecznym sprecyzowaniu wniosku (pismo z 26 kwietnia 2018 r.) spółka wystąpiła o zabezpieczenie roszczenia poprzez zakazanie uczestnikom organizowanie i przeprowadzania u wnioskodawcy akcji strajkowej w ramach sporu zbiorowego wszczętego wystąpieniem z dnia 19 listopada 2013 r. i zarejestrowanego przez Okręgowego Inspektora Pracy pod numerem 52/2013 (k. 162).

Polskie Linie Lotnicze „LOT” S.A. wniosła o wyznaczenie terminu dwóch tygodni na wniesienie pozwu przeciwko uczestnikom pod rygorem utraty zabezpieczenia oraz niezwłoczne rozpoznanie niniejszego wniosku z uwagi na przeprowadzane obecnie przez uczestników u wnioskodawcy referendum strajkowe, które ma zakończyć się 21 kwietnia 2018 r. i które może doprowadzić do rozpoczęcia u wnioskodawcy strajku, co z kolei może wywołać po stronie wnioskodawcy niepowetowane straty.

W uzasadnieniu wniosku Polskie Linie Lotnicze LOT Spółka Akcyjna wskazała, że zamierza wystąpić przeciwko uczestnikom z roszczeniem o ustalenie, że przeprowadzane przez nich głosowanie zwane „referendum strajkowym”, a w konsekwencji przeprowadzany na jego podstawie strajk, są niezgodne z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności z przepisami ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych. Stwierdzono, że nawet uzyskanie zgody większości pracowników na zorganizowanie strajku w rozumieniu ustawy nie będzie uprawniało uczestników do przeprowadzenia legalnego strajku. Podniesiono, że w procesie o ustalenie wnioskodawca zamierza badać legalność prowadzonego głosowania nazywanego „referendum strajkowym” i potencjalnego strajku oraz domagać się

orzeczenia o jego nielegalności. Orzeczenie to ma prowadzić do eliminacji strajku nielegalnego.

Spółka stwierdziła, że jakkolwiek sposób przeprowadzenia referendum jest wewnętrzną sprawą związkową, to nie może ono być zorganizowane w sposób uniemożliwiający pracownikom swobodne wyrażenie woli, np. przez wywieranie presji na głosujących lub fałszowanie wyników. Ze względu na wyraźne uzależnienie ogłoszenia strajku od zgody głosujących pracowników, zorganizowanie i przeprowadzenie referendum w sposób umożliwiający swobodne wyrażenie przez nich woli jest istotnym warunkiem legalności strajku, co podlega kontroli sądowej. W szczególności pracodawca może w toku postępowania sądowego zgłaszać odpowiednio umotywowane zarzuty w tym zakresie. Za dopuszczalnością sądowej kontroli zgodności przeprowadzenia referendum z art. 20 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych opowiedział się również pośrednio Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 17 lutego 2005 r.

Wnioskująca, bazując na założeniu racjonalnego ustawodawcy, wskazała, że nie wprowadza on jedynie sankcji odszkodowawczych czy karnych za organizowanie nielegalnego strajku, ale gwarantuje podmiotom uprawnionym możliwość wystąpienia do sądu o ustalenie, że prowadzony strajk jest nielegalny bądź, że nie dochodzi do zaistnienia wymaganych prawem przesłanek legalności strajku oraz referendum strajkowego.

Odnosząc się do uprawdopodobnienia roszczenia wnioskująca Spółka wskazała, że referendum strajkowe jest przeprowadzane z naruszeniem art. 20 ust. 1 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, tj. z naruszeniem zasady powszechności udziału w referendum wszystkich pracowników oraz z naruszeniem zasady udziału w referendum tylko pracowników, jak również z naruszeniem art. 17 ust. 2 ustawy, tj. zasady jednolitości przedmiotu sporu zbiorowego, gdyż biorący udział w głosowaniu w rzeczywistości nie wiedzą, jaki jest przedmiot głosowania czy jak brzmi pytanie referendalne.

Argumentując w zakresie istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia wnioskująca wskazała, że brak udzielenia zabezpieczenia roszczenia wnioskodawcy poprzez zakazanie uczestnikom kontynuacji przeprowadzania referendum strajkowego, a w dalszej konsekwencji - poprzez zakazanie uczestnikom przeprowadzania strajku w razie uzyskania odpowiedniego wyniku referendum strajkowego, zważywszy na antycypowany czas trwania ewentualnego postępowania sądowego w sprawie ze zdefiniowanego wyżej powództwa wnioskodawcy, uczyni orzekanie w niej pozbawionym znaczenia dla wnioskodawcy czy wręcz bezprzedmiotowym. Skarżąca wskazała, że trudno sobie bowiem wyobrazić, aby strajk trwał na tyle długo, by prawomocne orzeczenie sądu odnośnie jego legalności mogło zapaść w jego trakcie. Z kolei wydanie przez Sąd orzeczenia co do legalności strajku po jego zakończeniu będzie miało zasadniczo jedynie taki skutek, że za przesądzone będzie mogło być uznane, że powstrzymanie się od wykonywania pracy przez uczestników strajku (tj. pracowników wnioskodawcy) było

nielegalne, co stać się może podstawą pociągnięcia uczestników strajku do odpowiedzialności z tytułu rażącego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych.

Wnioskująca oceniła, że wobec prowadzenia referendum strajkowego przez wszystkich uczestników, zachodzi konieczność podjęcia prewencyjnych działań - prewencyjnego zapobieżenia przyszłym szkodom, które mogą powstać wskutek przeprowadzenia nielegalnego strajku w oparciu o niezgodnie z prawem przeprowadzone referendum strajkowe (k. 5-10).

Pismem procesowym z 26 kwietnia 2018 r. (data nadania) wnioskodawca zmodyfikowała pierwotne żądanie oraz wskazała, że organizacje związkowe ogłosiły akcję strajkową na 1 maja 2018 r. (k. 161 - 168).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia jako częściowo zasadny podlega uwzględnieniu.

prawo do strajku

Prawo do legalnego strajku stanowi podstawowe prawa wolnościowe związków zawodowych. W aktach międzynarodowych prawo do strajku jest uznawane za prawo człowieka. W ten sposób prawo to zostało określone w art. 8 ust. 1 lit. d Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych otwartego do podpisu w Nowym Jorku z 19 grudnia 1966 roku (Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 169), art. 6 ust. 4 Europejskiej Karty Społecznej sporządzonej w Turynie z 18 października 1961 r. (Dz.U. z 1999 r. Nr 8, poz. 67 ze zm.), art. 11 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) i konwencji nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy, dotyczącej wolności związkowej oraz ochrony praw związkowych przyjętej w San Francisco 9 lipca 1948 r. (Dz.U. z 1958 r. Nr 29, poz. 125).

Kontekst użycia terminu „prawo do strajku” w art. 59 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm., dalej jako Konstytucja RP) także wskazuje, że jest ono zaliczane do podstawowych praw (wolności) człowieka. Taka kwalifikacja tego prawa wynika zarówno z jego umiejscowienia wśród innych wolności związkowych, jak również z ułożenia art. 59 w części rozdziału II Konstytucji RP „Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela” zatytułowanej „Wolności i prawa polityczne”, a więc dotyczącej cywilnych praw człowieka, jak i z ustanowienia w ust. 4 wspomnianego artykułu Konstytucji RP międzynarodowych gwarancji przestrzegania tego prawa, jako wolności związkowej (zob. Małgorzata Kurzynoga, Charakter prawny prawa do strajku, [w:] warunki legalności strajku, LEX 2011). Również Sąd Najwyższy w wyroku z 7 lutego 2007 r. (I PK 209/06, OSNP 2008/5-6/65) w sposób kategoriyczny stwierdził, że prawo do strajku należy do podstawowych praw człowieka oraz wolności związkowych. Wobec tego wątpliwości

związane z wykładnią przepisów regulujących strajk powinny być - zgodnie z zasadą *in dubio pro libertate* - rozstrzygane na rzecz, a nie przeciwko wolności strajku.

Zgodnie z art. 59 ust. 3 Konstytucji RP prawo do organizowania strajków pracowniczych przysługuje związkom zawodowym w granicach określonych w ustawie, która ze względu na dobro publiczne może je ograniczyć lub zakazać w odniesieniu do określonych kategorii pracowników lub w określonych dziedzinach. Z normy tej wyraźnie zatem wynika, że ograniczenia prawa do strajku nastąpić mogą jedynie w ustawie. Pojęcie ustawy użyte w art. 59 ust. 3 Konstytucji RP wyznacza dopuszczalny sposób ograniczenia prawa do strajku przez ustawodawcę. Tylko w drodze ustawy polski prawodawca może wprowadzić ograniczenia prawa do strajku. Przy czym art. 59 ust. 3 Konstytucji RP, którego adresatem jest ustawodawca, nie pozbawia związku zawodowego prawa do zrzeczenia się prawa do strajku, czy też wprowadzenia innych ograniczeń tego prawa w drodze układu lub porozumienia zbiorowego pracy.

Takie ograniczenia w zakresie prawa do strajku przewiduje w art. 19 ustawa z dnia 23 maja 1991 roku o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 399). Na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy, mamy do czynienia z ograniczeniem prawa do strajku o charakterze przedmiotowym. Przepis ten stanowi, że niedopuszczalne jest zaprzestanie pracy w wyniku akcji strajkowej na stanowiskach pracy, urządzeniach i instalacjach, na których zaniechanie pracy zagraża życiu i zdrowiu ludzkiemu lub bezpieczeństwu państwa. W doktrynie wskazuje się, że powyższa dyrektywa ma charakter selektywny w tym sensie, iż odnosi się do grup pracowników zatrudnionych na stanowiskach, z którymi wiąże się szczególna odpowiedzialność za życie i zdrowie ludzi, bądź bezpieczeństwo państwa. Oznacza to, że pracownicy zatrudnieni na innych stanowiskach w tym samym zakładzie pracy są uprawnieni do powstrzymania się od pracy w ramach akcji strajkowej. W praktyce będzie miała ona zastosowanie do pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych służby zdrowia, opieki społecznej, energetyki (np. elektrowniach, elektrociepłowniach, gazowniach), komunikacji, transportu (np. kontrola ruchu powietrznego), służb komunalnych (np. jednostki oczyszczania miasta, wodociągi) i ratownictwa. Jednoznacznie wskazuje się, że *de lege lata* dopuszczalne są też strajki pracowników firm lotniczych, kolejowych oraz portów morskich i rzecznych (zob. Krzysztof W. Baran, Zbiorowe prawo pracy. Komentarz, Oficyna 2010).

Pozostałe ograniczenia przedmiotowe w prawie do strajku przewiduje art. 19 ust. 2 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych stanowiąc, że niedopuszczalne jest organizowanie strajku w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, w jednostkach Policji i Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Służby Więziennej, Straży Granicznej, Służby Celnej oraz jednostkach organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej. Natomiast art. 19 ust. 3 powyższej ustawy statuuje ograniczenie podmiotowe, poprzez uznanie, że prawo do strajku nie przysługuje pracownikom

zatrudnionym w organach władzy państwowej, administracji rządowej i samorządowej, sądach oraz prokuraturze.

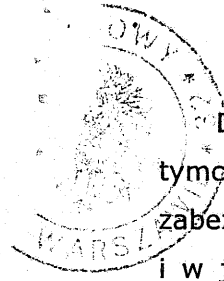
Powtórzyć należy, że prawo do strajku należy do podstawowych praw człowieka oraz wolności związkowych wynikającym bezpośrednio z konstytucyjnej wolności zrzeszania się (art. 59 ust. 1 w związku z art. 12 Konstytucji) i przysługuje osobom wykonującym pracę zarobkową na rzecz swoich pracodawców. W swojej działalności statutowej związek zawodowy jest niezależny od pracodawcy, administracji państwowej, samorządu terytorialnego oraz od innych organizacji, a także samorządny w wymiarze zadaniowo-programowym oraz normatywno-funkcjonalnym. W tym drugim wymiarze chodzi o możliwość tworzenia struktur wewnątrzorganizacyjnych i zasad funkcjonowania, w tym hierarchizacji w podejmowaniu decyzji (t.j. art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 1881). Związki zawodowe mogą samodzielnie podejmować decyzje i swobodnie prowadzić działalność w granicach obowiązującego prawa, zaś władze publiczne powinny powstrzymać się od wszelkiej interwencji, która to prawo ograniczałaby bądź przeszkadzała w działaniu.

Sąd Okręgowy stwierdził jednak, że referendum strajkowe, jest przesłanką legalnego strajku, a zatem rzutuje na ocenę prawa do konkretnego strajku w rozumieniu art. 189 k.p.c. Pracodawca w rozumieniu ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, co do zasady może dochodzić ustalenia prawa do legalnego strajku nie *in abstracto*, ale *in concreto* po ocenie prawidłowości prowadzenia sporu zbiorowego i referendum strajkowego.

cel postępowania zabezpieczającego

Postępowanie zabezpieczające stanowi przyspieszone, odformalizowane postępowanie, w ramach którego wymagane jest uprawdopodobnienie przez wnioskodawcę istnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu i interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Uprawdopodobnienie ma dać sądowi słuszną podstawę do przypuszczenia o istnieniu roszczenia i dotyczy zarówno okoliczności faktycznych jak i podstawy prawnej (normatywnej). Celem postępowania zabezpieczającego roszczenie niepieniężne może być unormowanie przez Sąd praw i obowiązków stron postępowania na czas trwania postępowania sądowego. Takie uprawnienie Sądu wynika z art. 755 kodeksu postępowania cywilnego, który wskazuje, że sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych.

Przedmiotowy wniosek o udzielenie zabezpieczenia dotyczył roszczenia o ustalenie opartego na art. 189 k.p.c. Podstawę rozstrzygnięcia wniosku, w granicach przedmiotowych i podmiotowych, stanowi materiał zebrany w niniejszej sprawie, przedłożony przez uprawnionego wraz z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia (art. 738 k.p.c.).

Dopuszczalność udzielenia uprawnionemu ochrony prawnej o charakterze tymczasowym, w ramach realizowanego przed sądem postępowania o udzielenie zabezpieczenia, w każdej sprawie cywilnej zarówno przed wszczęciem postępowania, jak i w jego toku, wynika bezpośrednio z treści art. 730 § 1 i 2 zd. 1 k.p.c. Udzielenie zabezpieczenia jest dopuszczalne co do zasady wówczas, gdy podmiot domagający się ochrony tymczasowej uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wówczas, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730 § 1 i 2 k.p.c.). Roszczenie zaś jest uprawdopodobnione, jeśli bez głębszego wnikania we wszystkie możliwe aspekty faktyczne i prawne sprawy, istnieje szansa, że w świetle przytoczonych przez wnioskodawcę twierdzeń faktycznych, popartych dowodami lub środkami niebędącymi dowodami w rozumieniu Kodeksu postępowania cywilnego – przysługuje ono osobie uprawnionej.

Rozstrzygnięcie sądu w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia winno uwzględniać nie tylko dyspozycję przepisu art. 730 § 3 k.p.c., nakazującego uwzględnienie przy wyborze sposobu zabezpieczenia interesów stron w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę, a pozwanego (obowiązane) nie obciążać ponad potrzebę, ale i istotę naprowadzonego w powództwie roszczenia procesowego, determinującego zastosowanie w danej sprawie określonego sposobu zabezpieczenia, bądź z katalogu tych, jakie zmierzają do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych (art. 747 k.p.c.), bądź też innych roszczeń majątkowych lub niemajątkowych (art. 755 k.p.c.).

Zabezpieczenie nie może też, co do zasady, zmierzać do zaspokojenia roszczenia (art. 731 k.p.c.). Ponadto, rozpoznanie wniosku uprawnionego domagającego się zabezpieczenia roszczenia procesowego, nastąpić winno w granicach przedmiotowych i podmiotowych zakreślonych jego treścią (art. 738 k.p.c.), przy czym wnioskowany w treści zgłoszonego żądania o udzielenie zabezpieczenia sposób zabezpieczenia wiąże sąd w ramach rozpoznania sprawy. Sygnalizowane przez uprawnionego roszczenie procesowe ma charakter niepieniężny, co powoduje, że ocena realizowanego przez uprawnionego żądania o udzielenie zabezpieczenia powinna zostać dokonana na podstawie art. 755 k.p.c., odnoszącego się do sposobów zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych.

interes prawny w zabezpieczeniu

W przedmiotowej sprawie domagając się udzielenia zabezpieczenia spółka wskazuje na proponowany przez siebie sposób zabezpieczenia, konstruując go w oparciu o treść przepisu art. 755 § 1 k.p.c., wskazującego na dopuszczalność zastosowania na okres przed wszczęciem i w trakcie toczącego się pomiędzy stronami procesu sposobu udzielenia zabezpieczenia o charakterze nowacyjnym. Celem wniosku jest unormowanie

praw i obowiązków stron postępowania, poprzez m.in. kierowanie w odniesieniu do osoby obowiązanej określonej treści nakazów lub zakazów.

Sąd Okręgowy ma na uwadze, że przedmiotem roszczenia, z którym wnioskodawca ma zamiar wystąpić w pozwie, a którego zabezpieczenia domaga się, będzie na podstawie art. 189 k.p.c.:

1. ustalenie zgodności z prawem przeprowadzenia referendum strajkowego w okresie od 21 marca 2018 r. do 21 kwietnia 2018 r.
2. ustalenie zgodności strajku z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności z przepisami ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, w kontekście odbytego już referendum strajkowego.

Nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca będzie zmierzał w powództwie wytoczonym w przyszłości do ustalenia czy przeprowadzenie referendum strajkowego oraz następnie strajk pozostają zgodne z prawem do strajku w rozumieniu ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych. Istotą tak określonego powództwa (niezależnie od tego czy zostanie wytoczone jako ustalenie zgodnego z prawem czy niezgodnego z prawem przeprowadzenia referendum strajkowego w okresie od 21 marca 2018 r. do 21 kwietnia 2018 r.) pozostaje zatem kwestia oceny prawidłowości przeprowadzenia referendum strajkowego, a w konsekwencji prawa organizacji związkowych (uczestników sporów zbiorowego) do legalnego strajku na podstawie art. 20 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych. Należy bowiem zwrócić uwagę, że przesądzenie kwestii prawidłowości przeprowadzenia referendum strajkowego w okresie od 21 marca 2018 r. do 21 kwietnia 2018 r. nie rzuca na możliwość wszczęcia strajku tylko od 1 maja 2018 r., ale daje możliwość rozpoczęciem strajku także w innym terminie po tej dacie.

W konsekwencji spółka ma interes prawny, aby żądać zabezpieczenia, ale jedynie w odniesieniu do planowanego już strajku od 1 maja 2018 r.

Interes prawny nie występuje natomiast generalnie na przyszłość w bliżej niesprecyzowanym okresie, gdyż co do zasady Sąd nie może zakazać uprawnionym działań przewidzianych przez prawo zgodnie z ich przeznaczeniem. Nie jest więc możliwe generalne zakazanie prawa do strajku w ramach istniejącego sporu zbiorowego. Prawo do strajku, przewidziane w art. 20 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, jest jednym z podstawowych praw uczestników sporu zbiorowego i nie może być zakazane na czas nieokreślony. Takie rozumienie zabezpieczania pozostaje nie tylko sprzeczne z przyszłym żądaniem wnioskodawcy, ale jest niedopuszczalne w świetle art. 59 ust. 3 Konstytucji RP. Zakazanie strajku na przyszłość, a nie tylko w konkretnym, przewidzianym już terminie, nie miałyby żadnego wpływu na treść orzeczenia sądu w przedmiocie roszczenia o ustalenie legalności strajku oraz jego wykonania. Udzielenie zabezpieczenia w sposób przewidziany we wniosku (tj. poprzez zakazanie strajku w ramach istniejącego sporu zbiorowego) prowadziłyby do wygaśnięcia tego rodzaju żądania.

Sąd Okręgowy stwierdził więc, że spółka posiada interes prawny w żądaniu zabezpieczenia, ale jedynie w zakresie ustalenie zgodności z prawem przeprowadzenia referendum strajkowego w okresie od 21 marca 2018 r. do 21 kwietnia 2018 r. i rozpoczęcia w związku z tym strajku od 1 maja 2018 r.

uprawdopodobnienie roszczenia

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca uprawdopodobnił roszczenie.

Zgodnie z art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenie zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Sąd stwierdził, że ocena zgodności z prawem referendum strajkowego, które jest przesłanką prawa do strajku, mieści się w kategorii określonej przez wnioskodawcę jako „działanie związane z akcją strajkową”. Tym samym zgodne (bądź niezgodne) z prawem przeprowadzenie referendum strajkowego rzutuje na prawo do legalnego strajku.

W dokumentach dołączonych do wniosku spółka uprawdopodobniła roszczenie o ustalenie zgodności z prawem przeprowadzenia referendum strajkowego w okresie od 21 marca 2018 r. do 21 kwietnia 2018 r., a w konsekwencji przeprowadzenia strajku od 1 maja 2018 r. W ocenie Sądu w ramach przyszłego powództwa o ustalenie niezgodnego z prawem prowadzenie referendum strajkowego powinny zostać poddane ocenie podstawowe okoliczności.

Po pierwsze dwukrotne przeprowadzenie referendum strajkowego w okresie od 11 września do 31 października 2017 r. (mejl – k. 50), a następnie od 21 marca do 21 kwietnia 2018 r. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że nieograniczone ilościowo i przyczynowo prawo ponawiania referendum strajkowego, mogłoby stanowić nadużycie swobody działalności związku zawodowego, a ponowienie referendum strajkowego jest dopuszczalne, gdy pracodawca usiłował w sposób niezgodny z prawem wpłynąć na jego przebieg (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 26 lipca 2012 r., I PK 11/12, Lex).

Po drugie rozważyć należy brak tożsamości stron sporu zbiorowego na etapie ogłoszenia strajku. Sąd ma na uwadze, że spór zbiorowy wszczęło osiem organizacji związkowych (zawiadomienie o powstaniu sporu zbiorowego z 27 listopada 2013 r. – k. 29), sześć organizacji związkowych podpisało protokół rozbieżności (protokół z 27 kwietnia 2017 r. – k. 34-49), natomiast ogłoszenie akcji strajkowej zapowiedziały jedynie dwie z tych organizacji tzn. Związek Zawodowy Pilotów Komunikacyjnych PPL LOT S.A. oraz Związek Zawodowy Personelu Pokładowego i Lotniczego (pismo z 25 kwietnia 2018 r. – k. 169). W tych okoliczności ustalenia i oceny wymaga utworzenie wspólnej reprezentacji oraz prawidłowość współdziałania organizacji związkowych reprezentujących interesy pracowników na etapie przeprowadzenia referendum strajkowego i planowanego strajku.

Pozostałe szczegółowe okoliczności związane ze sposobem przeprowadzenie referendum strajkowego od 21 marca do 21 kwietnia 2018 r. będą przedmiotem merytorycznej oceny Sądu po wytoczeniu powództwa i znajdą wyraz w orzeczeniu kończącym postępowanie.

Sąd Okręgowy stwierdził, że dla rozpoznania wniosku o zabezpieczenie bez znaczenie pozostaje natomiast ewentualna odpowiedzialność za szkody powstałe na skutek podjęcia nielegalnych działań strajkowych. Kwestia ta została uregulowana wprost w art. 26 ust. 3 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych. Zgodnie z tym przepisem, za szkody wyrządzone strajkiem lub inną akcją protestacyjną zorganizowaną wbrew przepisom ustawy organizator ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym. Oznacza to, że organizatorzy strajku mogą ponosić odpowiedzialność za pełną szkodę spowodowaną takim strajkiem i wobec każdego podmiotu (nie tylko pracodawcy), któremu taka szkoda została wyrządzona (zob. Andrzej Marek, Służba Pracownicza 2009, Nr 3, str. 24).

Poza tym, zwrócić należy uwagę, że wskazane we wniosku organizacje związkowe, na mocy art. 17 ust. 3 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, przy podejmowaniu decyzji o ogłoszeniu strajku powinny wziąć pod uwagę współmierność żądań do strat związanych ze strajkiem. Reprezentujące w sporze zbiorowym stronę pracowniczą związki zawodowe powinny zatem realnie ocenić współmierność stosowanego środka do oczekiwanych rezultatów i ewentualnych szkód, uwzględniając sytuację społeczno-ekonomiczną pracodawcy.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy uznał wniosek o zabezpieczenie roszczenia za uzasadniony w zakresie przeprowadzenia referendum strajkowego i ogłoszenia strajku od 1 maja 2018 r. Sąd oddalił natomiast wniosek w zakresie całkowitego zakazania prowadzenia akcji strajkowej uczestnikom sporu zbiorowego wszczętego wystąpieniem z 19 listopada 2013 r. i zarejestrowanego przez Okręgowego inspektora Pracy pod numerem 52/2103.

Grzegorz Kochan

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność z oryginałem stwierdza
Sekretarz Sądowy

Warszawa, dnia **27 KWI. 2018**
Kierownik Sekretariatu
XXI Wydziału Pracy
Sądu Okręgowego w Warszawie

Magdalena Piętkowska